Från: [redacted]
Skickat: Mon, 23 Sep 2024 14:31:32 +0100
Till: "RLK Funk Registrator" <registrator.rlk@regionstockholm.se>
Cc: [redacted]; [redacted]; "Samhällsbyggnadsservice" <sbs@tyreso.se>
Ämne: Yttrande från Tyresö kommun 2024-09-17 - Regional utvecklingsplan RS 2024-0344.
Bilagor: KSM_2024_535-§ 113 kommunstyrelsen 2024-09-17 Reservation (SD).pdf, KSM_2024_535-§ 113 kommunstyrelsen 2024-09-17 Reservation (KD).pdf, KSM_2024_535-Tjänsteskrivelse svar på remiss Regional utvecklingsplan 2060.docx, KSM_2024_535-Södertörnsgemensamt yttrande RUFS 20240619 slutlig version.pdf, § 113 Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2024-09-17.pdf
Categories: [redacted]

Hej!
Översänder beslut och yttrande från Kommunstyrelsen i Tyresö kommun 2024-09-17, § 113, avseende samråd för regional utvecklingsplan för Stockholms län 2060.
Tyresö kommun yttrar sig dels genom ett eget yttrande och dels genom Södertörnskommunernas gemensamma yttrande. En reservation från (KD) samt en reservation från (SD) bifogas även beslutet.
Regionens dnr: RS 2024-0344.

Vänliga hälsningar
[redacted]
Kommunsekreterare

Kommunkansli
Tyresö kommun
Telefon [redacted]
www.tyreso.se
www.facebook.se/tyresokommun

Observera att det du skriver till kommunen kan komma att diarieföras och bli offentlig handling. Här kan du läsa mer om offentlighetsprincipen

Regional utvecklingsplan för Stockholms län 2060

§ 113 KSM/2024:535

Kommunstyrelsens beslut

– Kommunstyrelseförvaltningens yttrande och Södertörnskommunernas gemensamma yttrande antas som Tyresö kommuns svar på remiss över samrådsförslag för Regional utvecklingsplan för Stockholmsregion, RUFS 2060.

Reservationer

[redacted] (SD) reserverar sig mot beslutet och avser inkomma med en skriftlig reservation (bilaga).
[redacted] (KD) reserverar sig mot beslutet och avser inkomma med en skriftlig reservation (bilaga).

Beskrivning av ärendet

Region Stockholm har tagit fram ett samrådsförslag till en ny regional utvecklingsplan, RUFS 2060. Tyresö kommun anser att bostadsbristen och långa pendlingstider behöver lyftas som tydligare utmaningar i utvecklingsplanen. Dessutom saknas tydliga mål för biologisk mångfald och grönstruktur. Tyresö kommun ser att det behövs ett mer utvecklat förhållningsätt till regional balans samt ser att utvecklingsplanen måste redovisa framtida behov av transportinfrastruktur och tekniska försörjningssystem. Tyresö kommun föreslår att bebyggelsestruktur redovisas på ett mindre detaljerat sätt. Tyresö kommun ser positivt på en genomförandeinriktad plan men ifrågasätter om årliga rådslag är det bästa sättet att nyttja regionens och kommunernas resurser.
Ärendet har beretts av kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-09-04, § 5.

Ordförandeförslag

[redacted] (M) föreslår att kommunstyrelsen beslutar att:

Kommunstyrelseförvaltningens yttrande och Södertörnskommunernas gemensamma yttrande antas som Tyresö kommuns svar på remiss över

samrådsförslag för Regional utvecklingsplan för Stockholmsregion, RUFS 2060.

Yrkanden

[redacted] (SD) och [redacted] (KD) yrkar avslag på ordförandeförslaget.
[redacted] (MP) yrkar bifall på ordförandeförslaget.

Beslutsgång

Ordföranden ställer frågan om kommunstyrelsen bifaller ordförandeförslaget.
Ordföranden ställer frågan om kommunstyrelsen avslår ordförandeförslaget.
Kommunstyrelsen bifaller ordförandeförslaget.

Bilagor

- § 5 Protokollsutdrag kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-09-04
- Svar på remiss över samrådsförslag för ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2060
- Bilaga 1. Remissyttrande från Södertörnskommunerna över ny regional utvecklingsplan för Region Stockholm
- Bilaga 2. Missiv- Samråd om ny regional utvecklingsplan
- Bilaga 3. Ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen Samrådsförslag april 2024
- Bilaga 4. Beräkning av demografiskt bostadsbehov i Stockholmsregionen 2022–2060 Bilaga till samrådsförslag för ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen.
- Bilaga 5. Samlad konsekvensbedömning- Bilaga till samrådsförslag för ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Protokoll för Kommunstyrelsen

Datum	2024-09-17
Tid	18:30 - 19:22
Plats	Bollmora
Närvarande	Se närvarolista
Justeringsdatum	2024-09-18
Paragrafer	§§ 106-109, 111- 119
Underskrifter	Protokollet justeras med digital underskrift. Underskrifter finns på sista sidan i protokollet.
Sekreterare	[redacted]
Ordförande	[redacted]
Justerande	[redacted] /SammanträdeJusterare2/

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Beslutande organ	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum	2024-09-17
Datum då anslaget sätts upp	2024-09-23
Datum då anslaget tas ned	2024-10-16
Protokollets förvaringsplats	Protokollet förvaras hos kommunkansliet
Anslag upprättat av	[redacted]

Sidan är signerad digitalt	**Utdragsbestyrkande**

Närvarolista

Beslutande

[redacted] (M)
/DeltagarlistaParti1:e vice ordförande/
[redacted] (SD)
[redacted] (S)
[redacted] (SD)
[redacted] (V)
[redacted] (S)
[redacted] (M)
[redacted] (L)
[redacted] (M)
[redacted] (S)
[redacted] (KD)
[redacted] (MP)
[redacted] (M), tjänstgörande ersättare för Vakant (M)
[redacted] (M), tjänstgörande ersättare för [redacted] (M)
[redacted] (S), tjänstgörande ersättare för [redacted] (S)

Ersättare

[redacted] (S)
[redacted] (M)
[redacted] (S)
[redacted] (L)
[redacted] (SD)
[redacted] (SD)
[redacted] (S)
[redacted] (M)
[redacted] (C)

Övriga

[redacted], Kommunsekreterare
[redacted], Kommundirektör
[redacted], avdelningschef
[redacted], avdelningschef
[redacted], Projektledare
[redacted], kontorschef

[redacted], Politisk Sekreterare
[redacted], Politisk sekreterare
[redacted], Politisk sekreterare
[redacted], Politisk sekreterare
[redacted], Ekonomidirektör

Frånvarande

[redacted] (S)
[redacted] (S)
[redacted] (KD)
[redacted] (M)
[redacted] (M)

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
[redacted]
Projektledare
[redacted]

Handlingstyp
Tjänsteskrivelse

Datum
2024-08-06

Diarienummer
KSM/2024:535

Mottagare
Kommunstyrelsen

Svar på remiss över samrådsförslag för ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2060

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut i kommunstyrelsen

- Kommunstyrelseförvaltningens yttrande och Södertörnskommunernas gemensamma yttrande antas som Tyresö kommuns svar på remiss över samrådsförslag för Regional utvecklingsplan för Stockholmsregion, RUFS 2060

Kommunstyrelseförvaltningen

[redacted]
Kommundirektör

[redacted]
Chef samhällsbyggnadskontoret

Sammanfattning

Region Stockholm har tagit fram ett samrådsförslag till en ny regional utvecklingsplan, RUFS 2060. Tyresö kommun anser att bostadsbristen och långa pendlingstider behöver lyftas som tydligare utmaningar i utvecklingsplanen. Dessutom saknas tydliga mål för biologisk mångfald och grönstruktur. Tyresö

kommun ser att det behövs ett mer utvecklat förhållningsätt till regional balans samt ser att utvecklingsplanen måste redovisa framtida behov av transportinfrastruktur och tekniska försörjningssystem. Tyresö kommun föreslår att bebyggelsestruktur redovisas på ett mindre detaljerat sätt. Tyresö kommun ser positivt på en genomförandeinriktad plan men ifrågasätter om årliga rådslag är det bästa sättet att nyttja regionens och kommunernas resurser.

Beskrivning av ärendet

Region Stockholm ställer ut den regionala utvecklingsplan RUFS2060 på samråd. Remisstiden sträcker sig till den 30:e september 2024.

Bakgrund

Region Stockholm har skickat ut ett förslag till en ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen på remiss. Syftet med samrådet är att samla in synpunkter och perspektiv för att kunna göra de prioriteringar och beslut som i slutändan ska resultera i en regional utvecklingsplan som så många aktörer som möjligt kan dra nytta av och stödja.

Den regionala utvecklingsplanen RUFS 2060 ska uttrycka Stockholmsregionens samlade vilja, ge vägledning och peka ut den långsiktiga riktningen för regionen. Planen ska ligga till grund för såväl den fysiska planeringen som tillväxtarbetet för regionens aktörer.

Sedan hösten 2022 har Region Stockholm fört dialog tillsammans med kommuner och andra regionala aktörer om den framtida utvecklingen av regionen. Dialogerna har legat till grund för samrådsförslaget som nu gått ut på remiss.

Efter samrådet kommer regionen att arbeta vidare med den regionala utvecklingsplanen. Granskningsförslaget planeras att remitteras under år 2025 och ambitionen är att den nya regionala utvecklingsplanen ska antas i Regionfullmäktige i maj år 2026. Den antagna planen gäller sedan tills vidare med aktualitetsprövning/översyn en gång per mandatperiod.

Region Stockholm önskar få svar på ett antal frågor enligt missivet. Frågeställningarna och Tyresös kommuns svar redovisas nedan.

Tyresö kommuns synpunkter

Styrkor och utmaningar: - *Har ni synpunkter på de styrkor och långsiktiga utmaningar som beskrivs? - Hanterar samrådsförslaget de utmaningar vi står inför, däribland klimatförändringar och det förändrade omvärldsläget och dess tänkbara konsekvenser? Vad kan utvecklas?*

Tyresö delar i stort texten som beskriver regionens styrkor: *Livskvalitet, Närheten mellan natur och stad, Innovativt och konkurrenskraftigt näringsliv, hög kompetens och stark arbetsmarknad, Framgångsrika forskningsmiljöer, Motor i den gröna omställningen.* Tyresö kommun ser vikten av att fortsätta värna och förstärka dessa styrkor och att verka för att de kommer till gagn för fler av regionens invånare och i fler delar av länet.

Tyresö kommun delar även i stora drag de fem identifierade utmaningarna som beskrivs i samrådsförslaget men ser att bostadsbristen och den dysfunktionella bostadsmarknaden tycks ha hamnat något i skymundan i proportion till hur aktuell frågan är för just vår region. I jämförelse med andra regioner i Europa är frågan en av regionens största svagheter, med betydande påverkan på kompetensförsörjning, internationell konkurrenskraft,

livsvillkor och livskvalitet. Tyresö kommun anser att det är problematiskt att bostadsbristen inte beskrivs som en separat utmaning, vilket kan leda till att frågan ges mindre vikt, både internt i regionen och i dialogen med staten. Tyresö kommun ser vidare att åtgärder på statlig nivå som möjliggör ökat bostadsbyggande och bättre nyttjande av befintligt bostadsbeståndet behövs för att regionens aktörer ska klara av bostadsförsörjningen.

Tyresö kommun anser även att långa pendlingstider bör belysas mer i textavsnittet som behandlar regionens utmaningar. Även denna fråga framhålls som en negativ aspekt med Stockholmsregionen i jämförelse med andra regioner i Europa, och det påverkar dessutom flertalet av de styrkor och de utmaningar som nämns.

Vidare ser Tyresö kommun att följande utmaningar är relevanta men inte tydligt hanterats i samrådshandlingen. *1) Hur kan vi växa på ett hållbart sätt när invånarna blir fler? 2) Hur kan vi minska skillnaderna i livsvillkor och öka tryggheten? 3) Hur kan vi möta klimatmålen och skapa en motståndskraftig och robust region? 5) Hur kan vi stärka kompetensförsörjningen och inkludera fler på arbetsmarknaden*?

För att möta utmaningarna ser Tyresö kommun bland annat att ställningstaganden och tydlig regional inriktning för regional balans, transportinfrastruktur, robusta tekniska försörjningssystem behöver utvecklas, vilka beskrivs under kommande avsnitt av yttrandet.

Vision, mål och prioriteringar: - *Visar vision och mål regionens vilja? Fångar prioriteringarna åtgärder som leder till att vi kan hantera de gemensamma utmaningarna och vidareutveckla*

regionens styrkor? - Hur kan prioriteringarna utvecklas? Är någon prioritering viktigare än andra och varför? Bör någon prioritering utgå och varför? - Vilka indikatorer mäter på bästa sätt målen?

Vision och mål

Tyresö kommun står bakom samrådsförslag vision *"Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion att bo, leva och verka"* som fångar både vikten av att stå sig i den internationella konkurrensen och att klara av att göra det på ett hållbart sätt. De tre hållbarhetsperspektiven illustreras i figur 5, s 17. Ekologisk hållbarhet ligger som en ram kring de andra. Vanligtvis brukar detta åsyfta att den ekologiska hållbarheten utgör det handlingsutrymme som finns, de planetära gränserna. Tyresö kommun ser inte att detta ställningstagande är tydligt uttryckt i text och inte heller att det genomsyrar mål eller prioriteringar i tillräcklig omfattning. Målet för klimatsutsläpp är tydligt beskrivet men det saknas mål som kopplar an till biologisk mångfald och grönstruktur.

Prioriteringar

Regional balans

Tyresö kommun vill lyfta en prioritering som särskilt betydelsefull "Skapa regional balans". I dagsläget finns en stor skevhet mellan norra- och södra regionhalvan gällande fördelning av bostäder kontra arbetsplatser och utbildningsplatser inom högre utbildning. Tyresö kommun ser att det är viktigt att prioriteringen lyfts och får effekt i efterföljande planering.

Prioriteringen knyter an till de fem utmaningar som beskrivs i planen. Tyresö kommun ser att en regional balans kan bidra till:

- Ökad tillgänglighet till arbetstillfällen och utbildning samt bättre matchning på arbetsmarknaden
- Minskad risk för utanförskap och en mer socialt sammanhållen region
- Ökad livskvalitet för regionens invånare genom att exempelvis mindre tid behöver läggas på pendling
- Minskade klimatutsläpp genom kortare restider och minskat behov att bygga infrastruktur
- Mer jämnt nyttjande av väg- och kollektivtrafiksystem samt i förlängningen minskat behov av investeringar och lägre driftskostnader

Tyresö kommun anser vidare att den regionala utvecklingsplanen bör definiera vad som avses med regional balans och tydliggöra detta i förhållande till regionens geografi, exempelvis genom kartbilder.

I textavsnittet som beskriver regional balans står *”Stockholmsregionens aktörer ska samverka för fler och mer jämnt fördelade investeringar, företagsetableringar, arbetsplatser och utbildningsplatser i hela länet och främst till de regionala stadskärnorna”.* Tyresö kommun vill i sammanhanget peka på att det finns fyra stycken regionala stadskärnor på var sida om Mälarsnittet och att en sådan inriktning blir otydlig. Tyresö kommun ser dessutom vikten av att fler arbetsplatser även tillförs till den södra delen av centrala regionkärnan samt andra strategiska lägen på Södertörn med en marknad för arbetsplatsintensiva verksamheter som kontor och att inriktningen i RUFS bör bygga på en marknadsanalys kring var kontor är attraktiva att etablera.

Möjligheten till distansarbete har under de senaste åren tydligt ökat i omfattning och Tyresö kommun saknar förhållningssätt till

detta i den regionala utvecklingsplanen. Hur kan och bör vi kommuner utan marknad för större kontorsetableringar arbeta med coworking spaces eller på annat sätt underlätta för hemarbete?

Tyresö kommun saknar i sammanhanget även en analys och förhållningsätt till hur kommunerna ska se på verksamhetsområden. I dagsläget omvandlas många av dessa till bostadsområden samtidigt som efterfrågan på industrimark är mycket stor. Anläggningar för regionens tekniska försörjningssystem behöver ofta lokaliseras till verksamhetsmark med avstånd till bostadsbebyggelse för att undvika störningar. Branscher inom e-handel, grön industri och återvinning av byggmaterial kommer att behöva plats i regionen för att hålla nere transportbehovet och en mängd olika företag i dessa områden servar kommunens invånare och övrigt näringsliv. Vad blir effekterna för transportsystemet och regionens näringsliv om vi bygger bort för många av regionens verksamhetsområden? Och bör vi arbeta för att tillskapa nya?

Prioriteringar kopplade till grön- och blåstruktur

En utmaning som inte nämns är bristen på grönt inne i bebyggelsen. Den regionala utvecklingsplanen pekar mycket på styrkan med och behovet av att stärka den *tätortsnära* grönstrukturen, men inte det gröna i bebyggelsen, det vill säga stadsgrönskan. Under prioriteringen ”Stärk regionens vatten- och grönområden” står att regionens aktörer ska lyfta fram grön- och blåstrukturen som en viktig resurs”. Tyresö kommun ser att detta är en svag skrivelse i ett 2060-perspektiv då kunskap om ekosystemtjänster redan är relativt etablerat. Ett förhållningsätt med riktvärden för stadsgrönska skulle vara önskvärt att inkludera

i planen och även ha en tydlig koppling till klimatanpassning inför såväl översvämning, värmeböljor och torka.

Prioriteringar kopplat till transportsystem

Tyresö kommun saknar en prioritering som berör effektiva bytespunkter. Bytespunkter är av stor vikt för att skapa ett välfungerande och attraktivt kollektivtrafiksystem.

Vad gäller prioriteringen ”investera för ett transporteffektivt samhälle”, är det bra att följdinvesteringar kopplade till stora utbyggnader av den statliga infrastrukturen lyfts. Detta förbises alltför ofta och stora resurser kan behövas.

Under prioriteringen ”Utnyttja det befintliga transportsystemet mer effektivt genom styrning” nämns att resandet bör spridas ut över dygnet vilket hade varit önskvärt. I sammanhanget ser dock Tyresö kommun att många fortsatt kommer vara beroende av att ta sig till ett arbete på morgonen och hem på eftermiddagen. Tyresö kommun ser det som mer rimligt att satsa på en överflytt av resor till kollektivtrafik, gång och cykel för att minska trängsel. I det avseendet är verktyg som parkeringsstyrning och miljözoner intressant. Tyresö kommun ser vikten av att regionens aktörer understödjer en elektrifiering av fordonsflottan för att minska klimatpåverkan av den personbilstrafik, taxi, leveranstransporter m.m. som fortfarande kommer att kvarstå. Tyresö kommun ser vidare att regional balans på ett tydligt sätt kan leda till ett mer effektivt nyttjande av transportsystem och minskad trängsel i hårt belastade relationer.

Generellt sett noterar Tyresö kommun ett stort fokus på flygets betydelse i samrådsförslaget. I sammanhanget anser Tyresö kommun att det är viktigt att tydligare lyfta fram tågtrafikens och

sjöfartens betydelse för regionen, särskilt med avseende på godstransporter, hållbara resor och regionens klimatambitioner.

Indikatorer

Tyresö kommun ser att både mål och prioritering bör ha tillhörande indikatorer som följs upp. På så sätt skapas en tydligare bild om regionen styr åt rätt håll och arbetar med genomförande enligt den regionala utvecklingsplanens ambitioner. Tyresö kommun ser särskilt vikten av att ta fram och följa upp en eller flera indikatorer för regional balans. Tyresö kommun saknar även indikatorer inom områdena klimatanpassning/robusthet och för ekologi/biologisk mångfald.

I samrådsförslaget redovisas indikatorer för vissa mål med olika tidshorisonter. Tyresö kommun efterfrågar mer information om de olika tidshorisonternas funktion, då detta upplevs otydligt.

Rumslig utveckling och plankarta: - *Saknar ni information eller förhållningssätt gällande den rumsliga utvecklingen? - Hur ser ni på plankartans utformning och tillhörande förhållningssätt? - Är utgångspunkterna för bebyggelsestrukturens avgränsning tydliga?*

I motsats till plankartan i RUFS 2050, som visar mer av en framtidssyn för transportsystemet, godsterminaler och teknisk infrastruktur, presenterar samrådsförslaget främst en nulägesbild för ovanstående funktioner och utveckling för de närmaste 10-20 åren för transportinfrastrukturen. Samtidigt redovisas bebyggelsestrukturen relativt detaljerat och utefter ett mer långsiktigt perspektiv.

Tyresö kommun anser att plankartan i samrådsförslaget inte ger en tillräckligt tydlig bild av framtiden fram till år 2060 och ser vikten av att även prognosticera och redovisa kommande behov för fler funktioner än enbart bebyggelsestrukturen. Detta då

utrymme för andra funktioner måste säkras för att klara av att försörja vår växande region på ett hållbart sätt.

Transportsystem på plankartan

I samrådsförslaget nämns att den långsiktiga planeringen av kollektivtrafiken bygger på det regionala trafikförsörjningsprogrammet och Kollektivtrafikplan 2050, vilka båda syftar till att bidra till att uppnå målen och visionen för den regionala utvecklingsplanen. Därför bör även de behov som finns i dessa program och planer inkluderas i regionkartan.

I sammanhanget ser Tyresö kommun att spår till Tyresö behöver utredas för att långsiktigt framtidssäkra kollektivtrafikkapaciteten på östra Södertörn och att detta behöver redovisas i samrådshandlingens plankarta. Efterfrågan på kollektivtrafikresor kommer att öka och för att möta det behovet behövs kapacitetsstark kollektivtrafik, även som avlastning till annan kollektivtrafik.

Vidare anser Tyresö kommun att Region Stockholm bör ta fram en särskild tematisk karta över strategisk kollektivtrafik och bytespunkter. I en sådan karta bör en utbyggd bytespunkt Gullmarsplan ingå.

Gullmarsplan är en av länets största bytespunkter, och den främsta bytespunkten inom sydostsektorn. Utbyggnaden behöver säkerställas i nästa länsplan. Terminalen har stora behov av om- och utbyggnad då anläggningen är föråldrad samt att kapacitetstaket för ankommande och avgående busstrafik har nåtts.

För att tydliggöra skillnaden mellan befintliga anläggningar, beslutade investeringar, pågående förhandlingar och långsiktiga

behov önskar Tyresö kommun att en kartsstruktur med olika färger och symboler kan användas för att markera vad som är vad.

Tekniska försörjningssystem på plankartan

Tyresö kommun anser att Region Stockholm bör prognosticera för behovet fram till 2060 för en flertalet ytkrävande funktioner:

- Tekniska försörjningssystem som elproduktion, kraftledningar, dricksvattenförsörjning samt vatten och avloppshantering
- Återvinningsanläggningar
- Gods- och logistik, hamnar och verksamhetsområden av regional betydelse
- Funktioner kopplade till kollektivtrafiken, terminaler, depåer
- Masshantering

Framtida behov behöver redovisas i plankartan för att undvika att dessa ytor byggs bort i framtiden. Dessa områden skulle kunna markeras i zoner eller delområden på plankartan för att stödja den kommunala planeringen och utgöra underlag när kommunerna planerar den framtida markanvändningen. Behovet av att reservera utrymme för dessa funktioner betonas i samrådshandlingen, men Tyresö kommun ser inte att det är möjligt för enskilda kommuner att bedöma det regionala behovet, särskilt när funktionerna i flertalet fall ur ett kommunalt perspektiv kan anses oattraktiva och då tidshorisonterna är mycket långa. Tyresö kommun vill särskilt betona koppling mellan ovanstående och utmaningen *”Hur kan vi växa på ett hållbart sätt när invånarna blir fler?”.*

Bebyggelsestruktur i plankartan

Samrådsförslagets plankarta inkluderar en bebyggelsestruktur som inte är i linje med kommunens egen översiktsplan. Ett större

område är utpekat för tätare bebyggelse i kommundelen Trollbäcken än vad intentionerna är i kommunens egna översiktsplan medan en mindre del är utpekad i Tyresö strand än vad som redovisas i översiktsplanen. Tyresö kommun saknar en motivering till denna diskrepans i samrådsförslaget och ser det inte som möjligt eller önskvärt att justera vår egen översiktsplan i enlighet med inriktning i den regionala utvecklingsplanen på grund av lokala förhållanden.

Samrådsförslaget ambition är att ny bebyggelse ska tillkomma i lägen med god kollektivtrafik. Tyresö kommun ser vikten av att behålla denna inriktning, men anser att den regionala utvecklingsplanen behöver använda ett mindre detaljerat språk i plankartan då regionen saknar detaljkunskap om lokala förhållanden.

Genom att använda ett schematiskt symbolspråk skulle användaren få en bättre förståelse för skalan och betydelsen kring olika bebyggelsekategorier, samtidigt som den övergripande principiella strukturen bibehålls. På detta sätt kan kommunerna få en tydlig riktning för sitt arbete utan att fastna i oenigheter om avgränsningar med regionen.

Gemensamt ansvar för den regionala utvecklingen och former för samverkan: *- Hur ser er organisation på er roll kopplat till den regionala utvecklingen och hur kan er organisation bidra för att vi ska nå planens mål och stärka genomförandet? - Vilka dialog- och samverkansformer bör vi använda eller utveckla för att kunna agera tillsammans för att nå planens mål och stärka genomförandet?*

Det är positivt att regionen eftersträvat en mer genomförandeinriktad plan än den tidigare regionala

utvecklingsplanen. Tyresö kommun ser vikten av att bidra i genomförandet genom såväl kommunens egen utveckling som deltagande i regionala och mellankommunala forum. Tyresö kommun vill särskilt framföra behovet av en fortsatt dialog med kommunerna och regionens aktörer under framtagandeprocessen av RUFS2060 om former för genomförande och uppföljning så att det är välförankrat och tydligt för kommunerna vad som förväntas.

Samrådsförslaget inkluderar årliga konferenser för uppföljning och årliga rådslag för att arbeta med prioriteringar och genomförandeplaner. Tyresö kommun ifrågasätter dock om detta ambitiösa upplägg med årliga konferenser och rådslag är det mest effektiva sättet att använda regionens och kommunernas resurser. Att varje år samla politiska representanter och högsta ledningen för att hitta prioriteringar för kommande år kräver mycket tid och förberedelsearbete från både kommunala tjänstemän och Region Stockholm och kräver sannolikt omfattande förankringsarbete. En alternativ metod skulle kunna vara att indikatorer följs upp årligen och rådslag hålls vart fjärde år. Detta skulle leda till en regional planeringsstrategi där regionens aktörer gemensamt bestämmer fokusområden för den kommande mandatperioden för att genomföra den regionala utvecklingsplanen.

Tyresö kommun saknar vidare en beskrivning till hur den regionala utvecklingsplanen påverkar aktualitet av de många regionala strategier och handlingsplaner som arbetats fram av regionen de senaste åren. Tyresö kommun tror att många av dessa strategiska dokument fortsatt är giltiga och ser att det är viktigt att fortsätta arbeta med dokumenten och i de forum som etablerats under framtagandet av dem.

Tyresö kommun ser vidare att ett mellanregionalt forum behövs för att säkra tillgången till ytor för tekniska försörjningssystem,

masshantering och funktioner kopplade till kollektivtrafiken och att regionen skulle kunna ta en samordnande roll för ett sådant forum.

Övriga synpunkter

Idrott och kultur

Tyresö kommun ser att samrådsförslaget inte tydligt redovisar idrotten och kulturens betydelse med hänsyn till utmaningarna *”Hur kan vi växa på ett hållbart sätt när invånarna blir fler? Hur kan vi minska skillnaderna i livsvillkor och öka tryggheten?* Idrotten och kulturen har en viktig integrerande funktion och bidrar till social sammanhållning i regionen. I en alltmer förtätad region med allt hårdare konkurrens om marken kommer det bli allt svårare att tillskapa ytor för dessa funktioner som möter befolkningstillväxten. Detta gäller exempelvis möjligheten att hitta platser för nya fotbollsplaner och större idrottshallar. Redan idag finns brist i kommuner i regionens centrala delar vilket skapar ett behov av ett se detta som en regional fråga och att utveckla mellankommunal samverkan. Regionala analyser om tillkommande behov skulle kunna lyftas fram i den regionala utvecklingsplanen genom kartbilder.

Masshantering

Tyresö kommun ser att kartan som beskriver behov av massor riskerar att bli missvisande. Tyresö kommun ser att frågan om masshantering berör alla kommuner och är något som regionens kommuner kan bli bättre på att arbeta med. Dessutom behöver texten beskriva att massor i första hand ska återvinnas istället för att täkterna ska leverera material. Det är de projektgenererade massorna som vi behöver använda på ett smart sätt och för de behövs mindre massterminaler som kan mellanlagra, klassa om

massor och återvinna dem beroende på behov. Det optimala är förstås att förebygga så att uppkomst av massor undviks från början. Tyresö kommun ser vidare vikten av inte bara säkra befintliga materialterminaler utan också säkra att nya anläggs.

Karta grönstruktur

Tyresö kommun vill uppmärksamma regionen på felaktigheter i kartan för grönstruktur. Sörmlandsleden har dragits om genom Alby- och Tyresta naturreservat. Telegrafberget har tillkommit som naturreservat. Det ”svaga gröna sambandet genom bebyggelse” som är utpekat vid Tyresö strand bör flyttas längre västerut för att spegla den verkliga kopplingen. Vidare bör ”svaga gröna sambandet genom bebyggelse” redovisas mellan Barnsjön i Tyresö till Skrubba, Stockholm stad, i det som vi i Tyresös översiktsplan kallar Farmarstråket. Motsvarande ändringar bör även ske i plankartan.

Beräkning av demografiskt bostadsbehov i Stockholmsregionen 2022–2060

Tyresö kommun ser positivt på att beräkningen av demografiskt bostadsbehov läggs i en bilaga till regionplanen och att denna planeras att uppdateras kontinuerligt. Tyresö kommun ser vidare vikten av att regionen fortsatt analyserar det regionala bostadsbehovet och ge en indikation på hur mycket varje kommun behöver bidra med, då det är omöjligt för en enskild kommun att på egen hand uppskatta behovet utan att väga in det regionala perspektivet. Tyresö kommun noterar att det uppdämda behovet av bostäder inte är medräknat och vill framföra vikten av regionen framöver hittar sätt att räkna in detta. Kommunerna i Stockholms län har över lång tid och inte ens under högkonjunktur fullt ut kunnat möta behovet av bostäder och det uppdämda behovet är sannolikt mycket högt. Den nuvarande byggkrisen riskerar

dessutom att ytterligare förvärra situationen. Dessutom har de höga bostadspriserna och de långa kötiderna för hyresbostäder sannolikt gjort att folk avstått från att flytta till regionen eller flyttat ut från regionen, vilket påverkar beräkningen av det demografiska bostadsbehovet. Det demografiskt drivna bostadsbehovet ger därmed inte en heltäckande bild av behovet av bostäder.

Prövning av barns bästa

Tyresö kommun ser att den regionala utvecklingsplanen tydligare kan redovisa utvecklingsplanens ambitioner och påverkan gällande barns och ungas möjlighet till jämlika livsvillkor. Tyresö kommun anser att denna fråga behöver förtydligas och lyftas tydligare genomgående i planen inom bland annat utmaningar, mål och prioriteringar. Särskilt inom områdena bostadsförsörjning, regional balans, idrott och kultur samt rumslig segregation.

Bilagor

Bilaga 1. Remissyttrande från Södertörnskommunerna över ny regional utvecklingsplan för Region Stockholm

Bilaga 2. Missiv- Samråd om ny regional utvecklingsplan

Bilaga 3. Ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen Samrådsförslag april 2024

Bilaga 4. Beräkning av demografiskt bostadsbehov i Stockholmsregionen 2022–2060 Bilaga till samrådsförslag för ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen.

Bilaga 5. Samlad konsekvensbedömning- Bilaga till samrådsförslag för ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Avsändare
Södertörnskommunerna

Region Stockholm
Diarienummer RS 2024-0344
registrator.rlk@regionstockholm.se

Remissyttrande från Södertörns-kommunerna över ny regional utvecklingsplan för Region Stockholm

Bakgrund

Region Stockholm har remitterat förslag till en ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. Syftet med samrådet är att få in synpunkter och perspektiv för att kunna göra de prioriteringar och vägval som i slutändan ska resultera i en regional utvecklingsplan som ger nytta och stöd för så många aktörer som möjligt.

Region Stockholm önskar svar på ett antal frågeställningar enligt missivet. Frågeställningarna handlar om synpunkter på vision, mål och prioriteringar samt de styrkor och långsiktiga utmaningar som beskrivs i samrådsförslaget. Regionen önskar också synpunkter på den rumsliga utvecklingen och plankartan samt formerna för samverkan, roller och ansvar för den regionala utvecklingen i vår region.

Parallellt med att samrådsförslaget är ute på remiss fortsätter arbetet med att vidareutveckla kunskap och planeringsunderlag. Granskningsförslaget planeras att remitteras under år 2025 och ambitionen är att den nya regionala utvecklingsplanen ska antas i Regionfullmäktige i maj år 2026. Den antagna planen gäller sedan tills vidare med aktualitetsprövning/översyn en gång per mandatperiod.

Södertörnskommunerna (Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö) har, utifrån Södertörns utvecklingsprogram och sitt mångåriga samarbete, tagit fram det här gemensamma remissvaret. Vid behov lämnar också kommunerna egna kommunspecifika synpunkter.

Remisstiden sträcker sig till den 30 september 2024. Södertörnskommunerna har fått förlängd svarstid till den 3 oktober 2024.

Södertörnskommunerna viktigaste synpunkter

Södertörnskommunerna vill framförallt lyfta fram följande synpunkter. Dessa utvecklas också längre ner i remissvaret.

- Södertörnskommunerna ser behov av att samlas kring en långsiktig plan med höga ambitioner och står bakom samrådsförslagets vision och målår 2060.
- Södertörnskommunerna är positiva till att samrådsförslaget utgörs av en komprimerad och lättillgänglig plan. Planen skulle dock bli väsentligt tydligare genom att minska antalet prioriteringar samt tydliggöra och renodla planen till frågor som har regional betydelse.
- Södertörnskommunerna står bakom den övergripande rumsliga strukturen som syftar till en flerkärnighet med regionala stadskärnor. Frågor om regional balans behöver dock genomsyra planen i större utsträckning.
- Södertörnskommunerna saknar en redovisning om hur planförslaget förhåller sig till befintliga regionala strategier och planer.
- Södertörnskommunerna önskar en tydligt genomförandeinriktad plan och ser fram emot fortsatta dialoger under framtagandeprocessen så att vi tillsammans på bästa sätt kan arbeta för att uppnå målen i den regionala utvecklingsplanen.

Södertörnskommuneras synpunkter på samrådsförslaget

Den regionala utvecklingsplanen är betydelsefull och utgör en plattform och möjlighet för länets aktörer att lyfta blicken och samlas kring gemensamma mål och prioriteringar. Den utgör även ett viktigt stöd i det dagliga arbetet. Detta gäller både för mellankommunal samverkan och för de vägval den egna kommunen gör som kan påverka regionen i stort. Attraktionskraften för kommunerna och livsvillkoren för invånarna i Stockholmsregionen är i hög grad beroende av utvecklingen i regionen som helhet. Kommunerna är tätt sammankopplade och beroende av varandra genom såväl arbetsmarknad, bostadsmarknad, transportsystem som många andra frågor. I Region Stockholm kombineras den regionala utvecklingsplanen (RUFS) och regionala utvecklingsstrategin (RUS) till ett dokument, vilket Södertörnskommunerna ser som ett effektivt och värdefullt angreppssätt.

Södertörnskommunerna upplever överlag att samverkan och samrådsprocessen har varit positiv, strukturerad och tydlig, vilket har underlättat för kommunerna att bemanna upp på lämpligt sätt vid exempelvis de temamöten som regionen hållit under år 2023. Det finns dock en del förbättringsförslag och Södertörnskommunerna föreslår därför att en enkät skickas ut till kommunkontakterna för att fånga in dessa till nästkommande steg i processen.

Regionen har varit lyhörd för kommunernas önskemål om att hålla den regionala utvecklingsplanen kortare och mer genomförandeinriktad. Södertörnskommunerna uppskattar att samrådsförslaget är mer komprimerat, men planen skulle bli mer

användbar och träffsäker om den blir än mer kort och koncis. För att bli det behöver antalet prioriteringar minskas samt planen renodlas till frågor som har regional betydelse.

Behov av tydligare målstruktur

Vision och målår, övergripande mål och mål

Södertörnskommunerna står bakom den vision som uttrycks i samrådsförslaget samt är positiva till att den nya utvecklingsplanen har ett långsiktigt perspektiv med målår 2060. I samrådsförslaget redovisas dock mål med olika tidsperspektiv, vilket leder till otydlighet. Södertörnskommunerna kan dock ha förståelse för detta när det gäller mål som är nationellt beslutade.

Södertörnskommunerna ser positivt på att de tre övergripande målen är tydligt kopplade till de tre hållbarhetsperspektiven och att samrådsförslaget beskriver en målstruktur med färre mål jämfört med RUFS 2050. Södertörnskommunerna står i grunden bakom de sju mål som presenteras i samrådsförslaget, men kan konstatera att målen inte alltid är konsekvent formulerade.

Prioriteringarna

Regionen har efterfrågat om någon prioritering är viktigare än någon annan. Södertörnskommunerna anser att två prioriteringar är särskilt viktiga:

- **Vidareutveckling av de regionala stadskärnorna**
- **Skapa regional balans**

Regionen har också frågat om några prioriteringar saknas eller behöver omformuleras och för att uppnå en tydligare styrning föreslår Södertörnskommunerna att några prioriteringar slås ihop. Det gäller exempelvis:

- fyra prioriteringar som hanterar innovation ur olika perspektiv
- fyra prioriteringar som handlar om effektiv användning av transportsystemet.
- två prioriteringar som handlar om tekniskt försörjningssystem
- Prioriteringarna ”*stärk Stockholmsregionens attraktionskraft”* och ”*öka Stockholmsregionens internationella tillhetgänglig*.” som går in i varandra.

Genom att arbeta om och slå ihop dessa prioriteringar kan antalet prioriteringar minska från tolv till fyra.

Södertörnskommunerna anser också att prioriteringen ”*stärk Stockholmsregionens attraktionskraft”* är formulerad på en allt för övergripande nivå.

Prioriteringarna som beskrivs i samrådsförslaget syftar till att konkretisera målen och regionen föreslår att dessa ska vara skrivna i ska-budskap för att tydliggöra ett aktivt åtagande. Södertörnskommunerna uppfattar inte att alla prioriteringar är formulerade på det sättet och tycker att det vore värdefullt om det fanns en stringens i hur prioriteringar är formulerade så att de har liknande detaljeringsnivå och på så sätt hjälper till att konkretisera målen. I samrådsförslaget finns prioriteringar som är

mindre konkreta än målen. Ett exempel på detta är prioriteringen; ”*En fungerade bostadsförsörjning”* som kan behöva förtydligas för att konkretisera målet; ”*En bostadsförsörjning som tillgodoser invånarnas behov”*.

Södertörnskommunerna vill också lyfta fram barns och ungas möjlighet till jämlika livsvillkor för att skapa framtidstro och minska segregationen i Stockholmsregionen. Södertörnskommunerna anser att denna fråga behöver förtydligas och lyftas tydligare genomgående i planen såsom bland utmaningar, mål och prioritering.

Stockholmsregionens styrkor och utmaningar

Regionen önskar synpunkter på de styrkor och utmaningar som finns beskrivna i samrådsförslaget samt om utmaningarna tas om hand i förslaget.
Södertörnskommunerna delar i stort regionens syn på de sju identifierade styrkorna och uppskattar att styrkorna har tydliggjorts jämfört med RUFS 2050, men noterar att flera av regionens styrkeområden är centraliserade till den centrala regionkärnan.

Södertörnskommunerna ser att bostadsbristen och bostadsförsörjning har hamnat i skymundan i samrådsförslaget. Utmaningen med bostadsförsörjningen måste tydliggöras än mer i den regionala utvecklingsplanen. Bostadsbristen och den dysfunktionella bostadsmarknaden är en av regionens största utmaningar. Den har en avgörande påverkan på både kompetensförsörjning, internationell konkurrenskraft, livsvillkor och livskvalitet. Här är unga vuxna särskilt drabbade eftersom de har extra svårt att komma in på bostadsmarknaden. Att bostadsbristen inte beskrivs som en egen utmaning kan riskera att ge frågan mindre tyngd både i regionen och inte minst i dialog med staten. Kommunerna måste både möta den förväntade befolkningsökningen och det uppdämda bostadsbehov som finns. Situationen riskerar att ytterligare förvärras av den pågående byggkrisen. För att regionens kommuner ska klara bostadsförsörjningen kommer det inte enbart krävas insatser på kommunal nivå. Södertörnskommunerna önskar att regionens aktörer tillsammans ska ta ett ansvar för att lyfta frågan till nationell nivå och därigenom via olika insatser möjliggöra för ett ökat bostadsbyggande och ett bättre nyttjande av befintligt bostads- och bebyggelsebestånd.

Södertörnskommunerna anser att långa pendlingstider också bör synliggöras mer i den regionala utvecklingsplanen. I en internationell jämförelse lyfts denna fråga fram som en negativ aspekt för Stockholmsregionen, och pendlingstider har dessutom påverkan på flertalet av de utmaningar som nämns.

Beskrivningarna av styrkan livskvalitet anser därför Södertörnskommunerna ger en förskönad bild av Stockholmsregionen då livskvaliteten i regionen inte är jämlik och påverkas i hög grad av både långa pendlingstider och bostadsbrist.

Södertörnskommunerna anser att det är svårt att besvara frågan om samrådshandlingen tar hand om utmaningarna då vissa frågor som exempelvis blåstruktur inte är tillräckligt beskrivna eller ska kompletteras.
Södertörnskommunerna anser att regionen behöver tydliggöra hur utmaningarna omhändertas.

Regional rumslig struktur

Samrådsförslagets rumsliga struktur bygger i hög grad på RUFS 2050, vilket innebär samma regionala stadskärnor, stark kollektivtrafik mellan dessa, gröna regionala kilar likväl som den unika blå strukturen. Södertörnskommunerna förespråkar att fortsatt stärka och utveckla denna regionala rumsliga struktur, och framför följande synpunkter.

Tydliggör samspelet mellan de olika kartorna

Samrådsförslaget innehåller ett flertal olika kartor, där Södertörnskommunerna uppfattar plankartan (sid 47) som den viktigaste. Men samrådsförslaget innehåller också andra snarlika kartor som strukturkarta (sid 45), regionkarta (sid 11) samt ett antal tematiska kartor inom gods- och logistikinfrastruktur, grönstruktur och regionala cykelstråk. Södertörnskommunerna rekommenderar Region Stockholm att överväga behovet av antalet kartor och i så fall att ytterligare tydliggöra samspelet/överensstämmelsen med plankartan. Södertörnskommunerna ser även att ett antal andra kompletterande tematiska kartor som exempelvis strategiska kollektivtrafik/bytespunkter och landsbygdsutvecklingskarta skulle kunna komplettera planen. Här vill Södertörnskommunerna också peka på behovet av att stämma av mot kartor som finns i fördjupningarna till RUFS2050 exempelvis kartor i Landsbygds- och skärgårdsstrategin.

Den rumsliga strukturen och dess redovisning i plankartan

Till skillnad mot plankartan i RUFS 2050 visar samrådsförslaget mer av en nulägesbild än framtida utveckling för transportsystem, godsterminal- och anläggning samt teknisk infrastruktur. Detta innebär att inte alla behov synliggörs på ett likartat sätt och att det också blir olika målår som redovisas, antingen enbart som en beskrivning av nuläge eller utvecklingen de närmaste 10–20 åren. Södertörnskommunerna menar att plankartan i samrådsförslaget inte visar på en framtidsbild för år 2060.

Södertörnskommunerna anser vidare att framtida behov av ytkrävande tekniska försörjningssystem behöver tydliggöras i både text och plankarta. Risken är annars stor att ytor för dessa funktioners behov byggs bort. Behoven kan pekas ut som zoner/delområden i plankartan. Det skulle utgöra ett viktigt stöd i den fortsatta kommunala planeringen.

Likaså anser Södertörnskommunerna att den befintliga bebyggelsen och landsbygden behöver tydliggöras och synliggöras både i text och i plankarta. I samrådsförslaget redovisas detta under rubriken *Övrigt*. Södertörnskommunerna föreslår att kategorin *befintlig bebyggelse* istället läggs in under rubriken *bebyggelsestruktur* så att en helhetsbild ges gällande all bebyggelse inom regionen. Vidare föreslås att kategorin *mark utanför bebyggelsestrukturen* ges en reell betydelse som *landsbygd*. Landsbygden utgör en stor del av regionens geografiska yta och landsbygdens roll och betydelse i regionen måste synliggöras i regionen.

Samrådsförslagets plankarta visar utöver de mer principiella strukturerna en detaljerad markanvändningskarta. I vissa fall är denna markanvändningskarta mer detaljerad än kommunernas översiktsplaner. Genom att istället nyttja ett mer schematiskt symbolspråk ges en förståelse för den övergripande regionala skalan. Regionen och kommunerna får då lättare att enas kring de rumsliga principerna som är av regional betydelse utan att fastna i oenigheter kring detaljerade geografiska gränser. I sammanhanget ser Södertörnskommunerna att Region Skånes plankarta utgör en god referens för att hitta rätt detaljeringsgrad.

Södertörnskommunerna noterar att mycket har förändrats kring den rumsliga strukturen och framför allt hur detta redovisas i plankartan vilket gör det svårbedömt att notera vilka förändringarna är och vilken innebörd de har.
Södertörnskommunerna ser behov av en fördjupad dialog mellan Region Stockholm och respektive Södertörnskommun om den rumsliga strukturen och dess redovisning i plankartan.

Tydliggör kopplingen till angränsande regioner, Gotland samt grannländer.

Stockholmsregionen har aktivt arbetat med att stärka samverkan med de närliggande regionerna inom det så kallade östra Mellansverige samarbetet (ÖMS). En strategisk inriktning har antagits, ÖMS 2050 som kontinuerligt följts upp.
Södertörnskommunerna ser positivt på detta mellanregionala arbete i ÖMS, men önskar att både regionkartan (sida 11) och texter ytterligare tydliggör den strategiska inriktning som antagits.

Södertörnskommunerna anser också att kopplingen till region Gotland måste tydliggöras. Denna koppling saknas helt i regionkartan (sida 11).
Stockholmsregionens läge i Östersjön, och inte minst Södertörns läge med hamnarna i Nynäshamn och Södertälje kommuner, utgör ett viktigt och strategiskt nav.

Stärk de regionala stadskärnorna

I ett historiskt perspektiv har den regionala utvecklingsplanen byggt på en fysisk/rumslig struktur som innebär att tillväxten inte enbart ska ske i de centrala delarna av regionen. Sedan RUFS 2001 så har denna fysiska struktur ytterligare förtydligats genom utpekandet av flera regionala stadskärnor som sammanbinds av en stark kollektivtrafik och kompletterar den centrala regionkärnan. Dessa regionala stadskärnor ska också fungera som en attraktiv nod för sitt funktionella omland genom att tillhandahålla arbetsplatser, sjukvård, service, kultur och utbildning. Det är viktigt att ”hålla i och hålla ut” i denna fysiska struktur för Stockholmsregionen och fortsätta understödja den från lokalt, regionalt och statligt håll.
Södertörnskommunerna ser en risk med att de regionala stadskärnorna begränsas i sin utveckling och inte har möjlighet att tillgodose det utbud som regionen behöver på grund av målkonflikter mellan bebyggelseutveckling och de gröna kilarna i dess närhet.

Södertörnskommunerna stödjer också det initiativ som nyligen tagits av Region Stockholm avseende att gemensamt ta fram handlingsprogram för alla regionala

stadskärnor. Det är positivt att arbetet utgår ifrån respektive stadskärnas unika förutsättningar och att det är ett brett angreppssätt i direktiven som inkluderar såväl fysisk planering som kultur och näringsliv. Det är viktigt att detta nya initiativ adderar till det arbete som redan bedrivs på lokalt håll i respektive regional stadskärna. En annan framgångsfaktor är att hitta rätt sätt att integrera slutresultatet av detta arbete i den kommande antagna versionen av RUFS 2060.

Sträva mot en regional balans

Att minska den regionala obalansen är en avgörande faktor för en hållbar region. Södertörnskommunerna ser att prioriteringen ”Skapa regional balans” på ett tydligt sätt knyter an till de fem utmaningar som beskrivs i planen Södertörnskommunerna ser att en regional balans kan bidra till:

- Ökad tillgänglighet till arbetstillfällen och utbildning samt bättre matchning på arbetsmarknaden
- Minskad risk för utanförskap och en mer socialt sammanhållen region
- Ökad livskvalitet för regionens invånare genom att exempelvis mindre tid behöver läggas på pendling
- Minskade klimatutsläpp genom kortare restider och minskat behov att bygga infrastruktur
- Mer jämnt nyttjande av väg- och kollektivtrafiksystem samt i förlängningen minskat behov av investeringar och lägre driftskostnader

Södertörnskommunerna ser vidare att definitionen av regional balans behöver förtydligas i den regionala utvecklingsplanen och synliggöras i förhållande till regionens geografi, förslagsvis genom kartbilder. Det bör även ingå en eller flera indikatorer för att följa prioriteringen om regional balans över tid

En ledande kunskaps- och tillväxtregion.

En särskild näringslivs- och tillväxtstrategi har utarbetats av Region Stockholm utifrån nuvarande RUFS 2050. Södertörnskommunerna vill peka på vikten av att tydliggöra detta dokuments status och ser gärna att arbetet i enlighet med denna strategi fortsätter, i syfte att skapa kraft och genomförande.

Hög kompetens och stark arbetsmarknad lyfts i planen som en av Stockholmsregionens styrkor. Södertörnskommunerna vill dock peka på att det finns flera inomregionala skillnader inom arbetsmarknaden. Utbildningsnivåerna skiljer sig kraftigt mellan olika kommuner i regionen, med en betydligt lägre utbildningsnivå med eftergymnasiala studier sett till andelen invånare, främst i de kommuner som ligger längst bort från den centrala regionkärnan. Här kan istället utmaning nummer 5 *”Hur kan vi stärka kompetensförsörjningen och inkludera fler på arbetsmarknaden?”* utvecklas och då tydliggöra dessa skillnader.

Kompetensförsörjningen blir tillgodosedd genom att olika genomförda utbildningsinsatser levererar den kompetens som efterfrågas av näringslivet och offentlig sektor. I dagsläget finns det ett stort glapp på arbetsmarknaden i den kompetens som efterfrågas. Där kommer det livslånga lärandet in som en viktig del,

att människor när helst i livet ska kunna erbjudas utbildning och fortbildning för den kompetens som efterfrågas. Kompetens-/utbildningshubbar nära regionens invånare skulle kunna stärka kompetensförsörjningen i hela regionen, även i kommuner med låg utbildningsnivå.

Södertörnskommunerna stödjer en utveckling av Södertörns högskola och önskar att högskolan tilldelas universitetsstatus. Det skulle kraftfullt stärka den samlade utbildningsmiljön i södra Stockholm samt bidra till utveckling av den regionala stadskärnan i Flemingsberg. Det skulle samtidigt gynna den regionala balansen och stärka Stockholmsregionens ambitioner gällande utbildning och forskning.

Utveckla transportinfrastrukturen för en hållbar och sammanhållen region

Transportinfrastrukturen utgör en av de viktigaste mellankommunala frågorna inom regionen. Södertörnskommunerna anser att den regionala utvecklingsplanen behöver vara långsiktig och synliggöra behov hela vägen fram till år 2060, som är regionplanens målår. Det blir otydligt och passivt att i en långsiktig regionplan enbart redovisa beslutade investeringar som gäller för knappt halva planens tidshorisont. Nuvarande tidsperiod för transportinfrastrukturplaneringen är år 2022–2033, och den kommande perioden år 2026–2037. Den regionala utvecklingsplanen bör utgöra ett planeringsunderlag för långsiktiga och strategiska ställningstaganden av många olika aktörer. Att peka ut långsiktiga behov blir därför särskilt viktigt för både kommuner och stat, det ska vara enkelt och tydligt att förstå och väga in regionens behov i den kommunala planeringen. Detta gäller särskilt för transportinfrastruktur.

För att tydliggöra vad som är befintliga anläggningar, beslutade investeringar, pågående förhandlingar och långsiktiga behov föreslår Södertörnskommunerna att en kartsstruktur med olika färger och symboler kan användas för att tydliggöra vad som är vad.

I samrådsförslaget nämns att den långsiktiga planeringen av kollektivtrafiken bland annat utgår från det regionala trafikförsörjningsprogrammet och Kollektivtrafikplan 2050, som båda syftar till att uppnå den regionala utvecklingsplanens mål och vision. Södertörnskommunerna menar att även de behov som finns redovisade i trafikförsörjningsprogrammet och kollektivtrafikplanen ska finnas med i regionkartan.

Södertörnskommunerna saknar en tydlighet för effektiva bytespunkter samt att minska de barriärer som uppstår till följd av större infrastrukturprojekt. Region Stockholm bör överväga att ta fram en specifik tematisk karta över strategisk kollektivtrafik och bytespunkter eller alternativ att inkludera dem i någon av de befintliga kartorna. Södertörnskommunerna ser att det redan idag är trångt i kollektivtrafiksystemet och vid viktiga bytespunkter, vilket kommer bli en större utmaning i regionen på sikt och därmed behöver belysas. Där bör också framgå viktiga storregionala och regionala tågtrafiksatsningar.

Överlag noterar Södertörnskommunerna ett stort fokus på flygets betydelse i samrådsförslaget. Det är viktigt att även lyfta tågtrafikens och sjöfartens betydelse för

regionen, särskilt kopplat till godstransporter, hållbara resor, totalförsvaret och regionens ambitioner inom klimatområdet.

Södertörnskommunernas gemensamma prioriteringar för infrastruktursatsningar för huvudstadsregionens och landets utveckling

Södertörnskommunerna har tillsammans gjort en kraftfull prioritering kring vilka åtgärder som bör prioriteras för att Sveriges huvudstadsregion ska fortsätta utvecklas De åtgärder som behöver prioriteras är:

Ny passage under Södertälje kanal är en förutsättning för näringslivets fortsatta tillväxt och kompetensförsörjning i Stockholm-Mälarregionen. Motorvägsbron E4/E20 över Södertälje kanal är en av landets mest sårbara vägsträckor och dagens situation med endast en passage medför att viktiga samhällsfunktioner riskerar att slås ut. En ny passage skapar redundans för regional och nationell trafik.

Ny bytespunkt i Flemingsberg inklusive nedsänkning av väg 226 krävs för att förbättra den storregionala tillgängligheten och skapa goda förutsättningar för ett framtida ökat kollektivtrafikresande i den regionala stadskärnan. Nedsänkningen av väg 226 behövs som en del i en effektiv trafikförsörjning och för att Spårväg syd ska kunna ta sig över väg 226 planskilt och därmed uppnå sin fulla potential. För att hantera det ökade resande som den kraftfulla stadsutvecklingen ger krävs en väl utbyggd kollektivtrafik och en effektiv och attraktiv bytespunkt.

Ny regional järnväg Järna – Flemingsberg via Södertälje syd behövs för att säkra kapaciteten i Ostlänkens förlängning. För näringslivets konkurrenskraft är det avgörande med en god kompetensförsörjning och en väl fungerande arbetspendling. Kapaciteten behöver också utökas för att möjliggöra en större överflyttning av gods från väg till järnväg.

Spår till Tyresö behöver utredas för att långsiktigt framtidssäkra kollektivtrafikkapaciteten på östra Södertörn. Efterfrågan på kollektivtrafikresor kommer att öka och för att möta det behovet behövs kapacitetsstark kollektivtrafik, även som avlastning till annan kollektivtrafik. Utbyggd **bytespunkt Gullmarsplan** behöver säkerställas i nästa länsplan. Gullmarsplan är en av länets största bytespunkter, och den främsta bytespunkten inom sydostsektorn. Terminalen har stora behov av om- och utbyggnad då anläggningen är föråldrad samt att kapacitetstaket för ankommande och avgående busstrafik har nåtts.

Dubbelspår på Nynäsbanan är en långsiktig förutsättning för att få full effekt i hela pendeltågssystemet med god redundans. Ett sammanhängande och kapacitetsstarkt järnvägsnät utan flaskhalsar är avgörande för hela regionens utveckling genom att minska sårbarheten, säkra en överflyttning av gods till järnväg från Norvik hamn samt för en fungerande arbets- och bostadsmarknad.

Fortsätt driv på regionens elektrifiering, digitalisering och automatisering av transportsystemet

Avslutningsvis avseende transportinfrastruktur vill Södertörnskommunerna peka på behovet av att regionens aktörer fortsätter att driva på transportsystemets elektrifiering, digitalisering och automatisering. Det innefattar den teknik som finns

på marknaden idag för cykel, personfordon, bussar och lastbilar, men också framtida transportsätt såsom drönare för person och gods som påverkar den fysiska planeringen.

Fokusera på det regionala perspektivet

Södertörnskommunerna ser den regionala utvecklingsplanen som en möjlighet för regionens aktörer att samlas kring en gemensam målbild och för att kunna genomföra en kraftsamling för att nå målen. Den regionala utvecklingsplanen kan också bidra genom att kommunerna får ett vidgat perspektiv kring frågor som rör hela regionens behov och inte bara den egna kommunens nytta. Södertörnskommunerna anser att den regionala utvecklingsplanen behöver bli tydligare i de regionala frågorna och samtidigt sortera bort sådant som är tydligt kommunala frågor, täcks av lagstiftning eller bevakas av andra myndigheter.

Regionala frågor där vi ser behov av tydligare underlag och ställningstaganden

Södertörnskommunerna ser behov av mer utvecklade underlag och tydligare ställningstaganden gällande framtida behov av funktioner kopplade till trafikinfrastruktur, gods- och logistikstruktur, verksamhetsområden, masshantering, kultur och idrottsanläggningar samt övrig teknisk infrastruktur för vatten- och energiförsörjning.

Gemensamt för funktionerna är att de ofta är utrymmeskrävande, kan vara störande och bör lokaliseras strategiskt samtidigt som de är avgörande för en funktionell och hållbar region. I samrådshandlingen nämns på flera håll behovet av att lämna utrymme för dessa funktioner. I praktiken blir det svårt i den kommunala planeringen för den enskilda kommunen att få en uppfattning om det regionala behovet när detta inte är tydligt utpekat, särskilt då tidshorisonterna kan vara mycket långa. Samtidigt kan funktionen utifrån ett kommunalt perspektiv anses oattraktiv. Frågan blir ytterligare aktuell då regionen ska förtätas inom befintlig bebyggelsestruktur och där möjliga ytor alltmer begränsas och bebyggs och målkonflikter uppstår. Kring dessa funktioner efterfrågar Södertörnskommunerna därför ytterligare analysunderlag och i kartor kan strategiska lägen/zoner förtydliga var sådana regionala behov särskilt bör beaktas. Regionen bör också bidra med att kvantifiera och visualisera kommande behov för att tydliggöra detta för regionens aktörer. Södertörnskommunerna ser även att regionen bör ta en aktiv roll i att säkra dessa funktioner under genomförandefasen och att mellankommunala forum behövs under genomförandet av utvecklingsplanen.

Vidare ser Södertörnskommunerna att regionplanen behöver utvecklas och förtydligas gällande beredskapsfrågor vid kris och med hänsyn till förändrat klimat och omvärldshändelser såsom betydelsefull jordbruksmark för livsmedelsförsörjning för ett regionalt behov.

Kommunala frågor och frågor som bevakas av andra myndigheter

Södertörnskommunerna ser att samrådsförslaget tar upp flera frågor som redan hanteras av kommunerna. I kapitel fyra som handlar om den rumsliga strukturen finns övergripande förhållningssätt som ofta faller under översiktsplaneringens och det kommunala planmonopolets roll, vissa förhållningssätt är lagkrav som bevakas av Länsstyrelsen och andra myndigheter. Exempel på sådana skrivelser är ”Säkerställ en dagvattenhantering som är anpassad till ett förändrat klimat”, ”Säkerställ hållbara och ändamålsenliga VA-lösningar med tillräcklig kapacitet”, ”Planera ny bebyggelse med hänsyn till områden med betydelse för totalförsvaret” samt ”Inom varje organisation konkretisera klimatrisker och sårbarheter som behöver hanteras i samverkan”. Södertörnskommunerna är tveksamma till vad dessa förhållningssätt tillför i den regionala utvecklingsplanen och anser att det vore mer effektivt att lyfta förhållningssätt som hanterar det regionala planeringsperspektivet och behoven. På så sätt kan den regionala utvecklingsplanens relation till kommunernas översiktsplaner stärkas och tydliggöras.

Södertörnskommunerna motsätter sig inte att frågorna är viktiga att beakta men ser inte att det är frågor för den regionala utvecklingsplanen. I sammanhanget ser Södertörnskommunerna behov av en beskrivning hur den regionala utvecklingsplanen förhåller sig till kommunernas översiktsplaner för att tydliggöra samspelet och kopplingen mellan dessa styrdokument.

Medlemskapet i NATO medför nya internationella åtagande och utmaningar för Stockholmsregionen. Södertörnskommunerna önskar tydliggörande av vad som bör hanteras av RUFS, och vad som faller under Länsstyrelsen uppdrag och totalförsvarets uppdrag.

En mer genomförandeinriktad plan

Samrådsförslagets genomförandekapitel beskriver upplägg med årlig uppföljningskonferens samt årligt rådslag för att arbeta med prioriteringar och genomförandeplaner. Södertörnskommunerna är tveksamma till om detta ambitiösa upplägg bidrar till ett effektivt nyttjande av regionen och kommunernas resurser. Att varje år samla representanter på politisk och/eller högsta ledningsnivå tar tid och kräver förberedande arbete av så väl tjänstepersoner i kommunala organisationen och på Region Stockholm. Södertörnskommunerna ser vidare att ett år är för kort tid för att hantera åtgärder och aktiviteter inom ramen för kommunernas mål- och budgetarbete. Det vore mer effektivt att följa översiktsplaneringens rullande planering med årlig uppföljning samt arrangera rådslag var fjärde år som utmynnar i regional planeringsstrategi där Stockholmsregionen gemensamt kommer överens om vad som ska vara fokus under kommande mandatperiod. Då finns också förbättrade möjligheter för kommunerna att avsätta medel för olika insatser.

Målen och prioriteringarna som angavs i gällande RUFS 2050 har konkretiserats i ett antal strategier med olika temaområden. Södertörnskommunerna önskar att kopplingen mellan dem och samrådsförslaget för RUFS 2060 framhävs, genom en hänvisning till dem i samrådsförslagets föreslagna mål och prioriteringar, samt ett

förtydligande om vilka fördjupningar som regionens aktörer förväntas arbeta vidare med.

Södertörnskommunerna deltar gärna i dialog med regionen inför framtagandet av granskningshandlingen för att vidare diskutera hur en än mer genomförandeinriktad plan kan tillkomma och hur samverkan kan ske framöver.

Gemensamt ansvar för den regionala utvecklingen

För att uppnå målen i den regionala utvecklingsplanen behövs bred samverkan och ansvar från flera parter och här tar Södertörnskommunerna ett viktigt ansvar genom att bland annat utveckla de regionala stadskärnorna. Södertörnskommunerna verkar för att bidra med bostäder, arbetsplatser, utbildning, kultur och service som behövs för att skapa ett hållbart samhälle i hela regionen.

Södertörnskommunerna vill betona vikten av regionen som en central aktör i genomförandet av den regionala planen. Regionen har en egen viktig roll i utvecklingen som ansvarig för kollektivtrafiken och sjukvården i regionen samt som samlande och pådrivande kraft i påverkansarbetet. Redan nu har genomförandet av den regionala utvecklingsplanen påbörjats genom att handlingsplaner ska tas fram för de regionala stadskärnorna. Många av de regionala stadskärnorna påverkas av parametrar som är utanför kommunernas mandat såsom fysiska barriärer i form av infrastruktur av nationell vikt. Här behöver regionen ta sitt ansvar i just påverkansarbetet för att tillsammans med kommunerna verka för att de regionala stadskärnorna ska kunna utvecklas till den målbild som samrådsförslaget beskriver.

Södertörnskommunerna föreslår att det tydliggörs i kommande utvecklingsplan vilka frågor som hanteras i vilka forum och vilken myndighet som har ansvar för vilken fråga. Det är särskilt viktigt att förtydliga gränsdragningen mellan Region Stockholm och Länsstyrelsen. Kommunerna har svårt att navigera inom olika typer av samverkansforum och ser en stor risk för dubbelarbete och/eller att vissa frågor hamnar mellan stolarna inom områden där ansvarsfördelningen är otydlig. Detta gäller särskilt områden som fått ökad fokus de senaste åren såsom elektrifiering, elförsörjning, klimatanpassning och beredskap. Inom många områden finns redan upparbetade forum som bör användas i första hand.

Avslutningsord

Södertörnskommunerna uppskattar processen med framtagandet av samrådshandlingen som har varit strukturerad och att regionen varit lyhörd för kommunernas önskemål och idéer om samverkan. Regionen har också lyssnat in vad kommunerna har lyft som de viktiga frågorna att hantera i den regionala utvecklingsplanen och vilka förändringar som kommunerna önskat att se från RUFS 2050. De separata mötena med de kommuner som varit berörda kring större förändringar såsom exempelvis grönstrukturen har också varit uppskattade.

För Södertörnskommunerna:

[redacted]
Ordförande i kommunstyrelsen i Botkyrka

[redacted]
Ordförande i kommunstyrelsen i Haninge

[redacted]
Ordförande i kommunstyrelsen i Huddinge

[redacted]
Ordförande i kommunstyrelsen i Nykvarn

[redacted]
Ordförande i kommunstyrelsen i Nynäshamn

[redacted]
Ordförande i kommunstyrelsen i Salem

[redacted]
Ordförande i kommunstyrelsen i Södertälje

[redacted]
Ordförande i kommunstyrelsen i Tyresö

Sverigedemokraterna
Tyresö

2024-09-18

Reservation rörande § 113 Regional utvecklingsplan för Stockholms län 2060

Kommunstyrelsesammanträde 2024-09-17

Remissvaret är förvisso välskrivet men vi sverigedemokrater har tydligt tagit ställning mot tidigare antagen RUFS i regionen. Vi ser också problem med att det saknas invändningar i remissvaret rörande spårbunden trafik till Tyresö.

Vi delar uppfattningen att en välutvecklad kollektivtrafik är av stor betydelse för Tyresö och dess invånare. Däremot är vi övertygade om att spårbunden trafik är en lösning som vare sig är nödvändig eller önskvärd. Att bygga ut spårtrafik är ett enormt kostsamt projekt som inte bara riskerar att belasta kommunens ekonomi utan även kan få negativa konsekvenser för miljön och den omkringliggande naturen. Det skulle även innebära att stora delar av kommuninvånarna behöver bussas till tågstationerna, vilket i många fall skulle riskera att förlänga restiden.

Vi vill även framhålla risken med att Tyresö skulle kunna förvandlas till en slutstation om spårtrafiken dras ut hit. Erfarenheter från andra kommuner visar att slutstationer tenderar att bli problemområden, med ökad förekomst av kriminalitet, narkotikahandel och sociala utmaningar. I ljuset av detta anser vi att det vore olyckligt om Tyresö, som redan idag står inför vissa utmaningar, skulle riskera att få ytterligare problem genom en sådan utveckling.

Vi förespråkar därför att man istället undersöker och satsar på andra, mindre kostsamma alternativ för att förbättra kollektivtrafiken i Tyresö. Vi tror att detta bättre skulle gynna både kommunen och dess invånare på lång sikt.

Vidare anser vi att kommunen i sitt yttrande till regionen inte beaktat möjligheten till en östlig förbindelse. För Tyresö är en utbyggnad av Östlig förbindelse (en väg- och kollektivtrafikförbindelse som kopplar ihop Tyresö och östra Stockholm) av yttersta vikt. Denna förbindelse skulle bidra till att förbättra regionens infrastruktur genom att avlasta de centrala delarna av Stockholm och skapa bättre trafikflöden, något som är avgörande för tillväxten och den ökande trafiken.

Vi har förståelse för att detta är en politiskt känslig fråga som kan kräva kompromisser för att tillfredsställa vissa intressen inom Stockholmsområdet. Dock anser vi att det är av yttersta vikt att även Tyresöborna och övriga kommuner på den sydöstra sidan av staden ges förutsättningar att kunna leva ett hållbart och välfungerande liv.

[redacted] (SD)
Oppositionsråd

Reservation kommunstyrelsen 17/9 §113

Regional utvecklingsplan för Stockholms län 2060

Yttrandet över den regionala utvecklingsplanen brister allvarligt på två områden.

Dels när de gäller frågor kring trygghet, lag och ordning. Dessa frågor är idag de viktigaste när invånare i Stockholms län själva får ange sina prioriteringar för vad politiken bör arbeta med. Dessa frågor behandlas alltför översiktligt och ytligt i planen.

Dels att Tyresö kommun inte driver frågan om Östlig förbindelse. Östlig förbindelse är den viktigaste långsiktiga infrastrukturinvesteringen för Tyresö. Den skulle skapa säkra och snabba förbindelser mellan södra och norra Stockholm (t ex Arlanda) och kraftigt minska köproblemen som idag kan finnas till centrala Stockholm och till södra länken. Att samtliga partier utom KD och SD på sammanträdet sa nej till att driva frågan om Östlig förbindelse blev uppenbart orimligt när regeringen två dagar senare deklarerade att de avser arbeta för att Östlig förbindelse byggs.

[redacted]

Kristdemokraterna